

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ
166/2016

(της διαδικασίας του άρθρου 2 παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 16η Νοεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαέξι (2016) ημέρα Τετάρτη και ώρα 12:30 μ.μ. και επί της οδού Λ.Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Γεώργιος Καταπόδης
Αντιπρόεδρος: Χριστίνα Μπουσουλέγκα
Μέλη: Δημήτριος Λουρίκας (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Κασάπη Ευαγγελία

Εισηγήτριες: Ελένη Γούναρη, Αικατερίνη Θεοδωροπούλου, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά την διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγήτριες κ. Ελένη Γούναρη και κ. Αικατερίνη Θεοδωροπούλου, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων κ. Χριστίνα Καξίρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

Ερώτημα: Το με αρ. πρωτ. 2129/76308/04-07-2016 έγγραφο αίτημα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων/ Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων/ Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης/ Δ/ση Τεχνικών Μελετών, Κατασκευών & Τοπογραφικής/ Τμήμα Μελετών, Κατασκευών Έργων Αγροτικής Υποδομής (ΣΤ1) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή), το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 08-07-2016 (αρ. πρωτ. εισερχ. 3067), όπως συμπληρώθηκε με τα υπ' αρ. πρωτ. 2498/86959/13-09-2016 και 3435/12996/26.10.2016 (αρ. πρωτ. εισερχ. 4358/22-09-2016 και 5299/02-11-2016) έγγραφο.

Θέμα: Έγκριση προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση για την ανάθεση της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης υπηρεσιών σε υλοποιούμενη σύμβαση με τίτλο: "Ποιοτικός Έλεγχος & Υπηρεσίες Γεωτεχνικού Συμβούλου στη διάρκεια κατασκευής του έργου: "Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας", προϋπολογιζόμενης δαπάνης 103.176,96 € χωρίς ΦΠΑ.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

1. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.1 Με την υπ' αριθμ. 7151/5-8-2008 Απόφαση ένταξης της πράξης «Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας» εντάχθηκε το εν λόγω έργο στο Μέτρο 1.2.5.^A.1 του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) 2007 – 2013** στο οποίο περιλαμβάνεται ως δεύτερο (2^ο) το υποέργο με τίτλο «*Καθήκοντα Ποιοτικού Ελέγχου και Υπηρεσίες Γεωτεχνικού Συμβούλου στην διάρκεια κατασκευής του έργου*». Περαιτέρω με την υπ' με αρ. πρωτ. 2858/6.4.2009 Απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης προεγκρίθηκε η Δημοπράτηση του ως άνω 2^{ου} υποέργου ενώ ακολούθως, με την με αρ. πρωτ. 10167/20ζ/13.4.2009 Απόφαση, εγκρίθηκαν τα Συμβατικά Τεύχη και η Προκήρυξη της Σύμβασης για την ανάθεση την εν θέματι σύμβασης παροχής υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3316/2005.

1.2 Ο διαγωνισμός διεξήχθη την 16.06.2009 και το αποτέλεσμα του κατακυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 9884/20ζ/17.05.2010 Απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Ανάδοχος ανακηρύχθηκε η εταιρεία 'ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ Α.Ε.'. Στις 7 Ιουλίου 2010 υπεγράφη η υπ' αριθμ. 11095/07.07.2010 Σύμβαση έναντι συνολικού ανταλλάγματος ύψους 739.484,48 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., ενώ με την υπ' αριθμ. 11499/20β1/537/Τ.Σ. Δ.Υ./23.7.2010 Απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων καθορίστηκε η 1^η Αυγούστου 2010 ως ημερομηνία έναρξης παροχής των εν λόγω υπηρεσιών.

Η συνολική αμοιβή των υπηρεσιών του Τεχνικού Συμβούλου (ΤΣ) αναλύεται σε: α) απασχόληση εκατόν ογδόντα και εννέα (189) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α1 – (εμπειρίας άνω των 20 ετών) που αντιστοιχεί σε δαπάνη ύψους 100.517,76 €, β) απασχόληση εβδομήντα (70) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α2 – (εμπειρίας τουλάχιστον 8 ετών) που αντιστοιχεί σε δαπάνη ύψους 409.516,80 €, γ) απασχόληση διακοσίων και μίας (201) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α3 – (εμπειρίας τουλάχιστον 8 ετών) που αντιστοιχεί σε δαπάνη ύψους 53.449,92 € και για προσωπικό κατηγορίας Α4 με κατ' αποκοπή τίμημα 176.000,00 €.

1.3 Σύμφωνα δε με το άρθρο 3 της υπογραφείσας σύμβασης: *“...η συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικείμενου της σύμβασης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 11 της οικείας προκήρυξης, συμπίπτει με το πέρας εργασιών κατασκευής του έργου του θέματος.”*

1.4 Περαιτέρω με βάση το άρθρο 4 (Αμοιβή - Κρατήσεις) της Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΣΥ) η πληρωμή του αναδόχου θα γινόταν ως εξής: i) για το μηχανικό (προσωπικό κατηγορίας Α4) η κατ' αποκοπή αμοιβή του θα δίδεται τμηματικά σε ποσοστά ανάλογα με το πέρας ολοκλήρωσης συγκεκριμένων τμημάτων του υπό κατασκευή φράγματος (πχ. με το πέρας των εκσκαφών, με το πέρας της πλίνθου, των τσιμεντενέσεων κοκ). ii) Αντίθετα για τους άλλους μηχανικούς (προσωπικό κατηγορίας Α1, Α2 και Α3) προβλέπονταν τα κάτωθι:

α) *'.....στα Α1, Α3 σχετικά με τις επισκέψεις μηχανικού Επιστήμονα 20ετούς και 8ετούς τουλάχιστον εμπειρίας αντίστοιχα στον τόπο του έργου με αμοιβή ανθρωποημέρα, η πρόβλεψη του αριθμού των ημερών αφορά χρονικά τη διάρκεια κατασκευής του έργου του θέματος (35 μήνες) (συμπεριλαμβανομένων και τυχόν παρατάσεων προθεσμίας περαίωσης εργασιών)....'*

β) *'...το Α2 αφορά την παρουσία επί τόπου του έργου ενός Μηχανικού Επιστήμονα 8ετούς τουλάχιστον εμπειρίας με αμοιβή ανθρωποημέρα καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου του θέματος (35 μήνες) (συμπεριλαμβανομένων και τυχόν παρατάσεων προθεσμίας περαίωσης εργασιών)....'*

1.5 Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 8.14 (Αντικείμενο εξειδικευμένων υπηρεσιών του αναδόχου) , οι υπηρεσίες του (ΤΣ) αναλύονταν στα κάτωθι:

'.....θα επιβλέπει και θα ελέγχει την εκπλήρωση των συμβατικών απαιτήσεων του υπόψη έργου και των συμβατικών υποχρεώσεων του εργολάβου.....θα γνωμοδοτεί για τυχόν θέματα που θα προκύψουν στη διάρκεια κατασκευής του έργου και θα έχουν σχέση με το χωματουργικό αντικείμενο, το επίχωμα, τη στεγανοποίηση της θεμελίωσης, τα σκυροδέματα και τα λοιπά γεωτεχνικά αντικείμενα του έργου. Επίσης, θα παρακολουθεί και γνωμοδοτεί για τα αποτελέσματα εδαφοτεχνικών ερευνητικών εργασιών που θα εκτελούνται από τον εργολάβο....'

'...θα γνωμοδοτεί επί του προγράμματος κατασκευής που συντάσσεται από τον εργολάβο.....θα ελέγχει την καταλληλότητα και επάρκεια του χρησιμοποιούμενου από τον εργολάβο μηχανικού εξοπλισμού....'

(.....)

'...θα παρακολουθεί και θα γνωμοδοτεί για θέματα που θα ανακύψουν κατά τη φάση εκτέλεσης των εκσκαφών....., και τα οποία θα έχουν σχέση με την καταλληλότητα των ορυγμάτων από άποψη υγείας πετρώματος, κλίσεων ευστάθειας, αναβαθμών, μέτρων προστασίας αυτών, στεγανότητας, τρόπους και μεθόδους εκσκαφής κτλ... και θα συμπράττει σε χαρακτηρισμούς σκληρότητας εδαφών, μέτρων ελέγχου και απομάκρυνσης υπόγειων υδάτων.....',

(.....)

'.....θα γνωματεύει για την έντευξη και εντός των χρονικών περιορισμών που τίθενται κατά τις Τεχνικές Προδιαγραφές του έργου κατασκευής του επιχώματος και του μανδύα στεγανότητας...',

(.....)

'...θα εκτελεί άνευ ιδιαιτέρας αμοιβής, χρησιμοποιώντας τον επιτόπου εργοταξιακό και εργαστηριακό εξοπλισμό που θα έχει εγκαταστήσει ο εργολάβος, όλες τις απαιτούμενες γεωτεχνικές εργασίες και δοκιμές ποιοτικού ελέγχου των υλικών κατασκευής του φράγματος....',

(.....)

'...θα επεξεργάζεται και θα γνωμοδοτεί επί ενδεχόμενων προτάσεων εκ μέρους του εργολάβου ή και της Υπηρεσίας για την τροποποίηση διαφόρων τμημάτων του όλου έργου και κατά το σκέλος των προτάσεων που αναφέρεται στα γεωτεχνικά θέματα....',

(.....)

'...είναι υποχρεωμένος, με βάση τα αποτελέσματα των δοκιμών (εργαστηριακών) να προβεί στον έλεγχο ευστάθειας του φράγματος και να την περιλάβει στην τελική έκθεση για το έργο, όπως κατασκευάστηκε (AS BUILD REPORT). Η εργασία αυτή θα παρουσιαστεί σε ιδιαίτερο τεύχος, αναλυτικά με πλήρη έκθεση μεθόδων υπολογισμού, αποτελέσματα ελέγχου, αξιολόγηση αποτελεσμάτων κοκ...',

(.....)

2. Αναφορικά με την υλοποίηση του κυρίως έργου αναφέρονται τα εξής:

Με την υπ' αρ. 13608/20β2/537/11-08-2008 απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων εγκρίθηκε η διακήρυξη για τη δημοπράτηση της εργολαβίας κατασκευής του έργου με τίτλο: «Κατασκευή φράγματος λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας». Ο διαγωνισμός διεξήχθη στις 07.10.2008 ενώ το εργολαβικό συμφωνητικό συνολικής δαπάνης 17.543.566,00 € χωρίς ΦΠΑ., υπεγράφη στις 18.05.2009 με ανάδοχο την Κ/ξία: 'ΕΛΤΕΡ Α.Τ.Ε.-ΙΝΤΡΑΚΑΤ'. Η συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης ορίστηκε σε τριανταξί (36) μήνες ενώ με την υπ' αρ. 7394/20β2/537/22.01.2010 Απόφαση ορίστηκε ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών κατασκευής του φράγματος η 01.02.2010 με προβλεπόμενο πέρας του έργου την 31.01.2013.

2.1 Μετά από διαδοχικές παρατάσεις αλλά και διακοπή και επανεκκίνηση των εργασιών του έργου (βλ. αναλυτικά απόφαση 258/2016 της Αρχής), στις 05-08-2016 και με την υπ' αρ. 2437/84475 απόφαση δόθηκε παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου μέχρι την 31.12.2016. Σύμφωνα με το σκεπτικό της ανωτέρω απόφασης η παράταση χορηγήθηκε προκειμένου να ολοκληρωθούν τα ακόλουθα:

- ολοκλήρωση των εργασιών της κατολισθησης στην περιοχή της Μύραινας,
- ολοκλήρωση της οδοποιίας (παραλλαγή επαρχιακής οδού Φιλιατρών-Χριστιανούπολης),
- κατασκευή του πώματος του φράγματος και ολοκλήρωση των εργασιών υδροληψίας- εκκένωσης και
- ολοκλήρωση των εργασιών ανωδομής.

2.2. Επισημαίνεται δε ότι την 28.03.2013 υπεγράφη μεταξύ της αναθέτουσας και του αναδόχου εργολάβου κατασκευαστή η 1η Συμπληρωματική Σύμβαση του Έργου "Κατασκευή φράγματος λεκάνης Φιλιατρινού ν. Μεσσηνίας" (ΑΔΑ ΒΕ2ΨΒ-ΔΣΡ), εκ ποσού 1.593.495,94 € χωρίς ΦΠΑ, για να συμπεριλάβει, μεταξύ άλλων, μια νέα τιμή μονάδας που αφορούσε την κατασκευή μανδύα στεγανότητας με μεμβράνη PVC, αντί της συμβατικής πλάκας στεγάνωσης από σκυρόδεμα, λόγω μη δυνατότητας λήψης του εγκεκριμένου συμβατικού υλικού για την κατασκευή της εν λόγω πλάκας, καθώς δεν συντελέστηκε η απαλλοτρίωση του δανειοθαλάμου εντός του χρόνου υλοποίησης του φράγματος. Για την εν θέματι ΣΣΕ δεν υπεβλήθη σχετικό αίτημα στην Αρχή για παροχή σύμφωνης γνώμης.

Σημειώνεται δε, η τροποποιημένη μελέτη στεγάνωσης, που ήταν απαραίτητη για να κατασκευαστεί έντεχνα ο μανδύας στεγανότητας, ενεκρίθη την 03.10.2014, με την υπ' αριθμ. 3596/123467 Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2.4. Στο σημείο αυτό δέον όπως επισημανθεί ότι με το με αριθμ. πρωτ. 2375/83903/27.06.2014 έγγραφο αίτημά της η Δ/νση Τεχνικών Μελετών και Κατασκευών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφί-

μων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., είχε αιτηθεί την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την ανάθεση Συμπληρωματικής Σύμβασης παροχής Υπηρεσιών γεωτεχνικού συμβούλου προϋπολογισθείσας δαπάνης 134.275,84€. Με την υπ' αριθμ. 258/2016 απόφασή της η Αρχή απέρριψε το υποβληθέν αίτημα της αναθέτουσας καθ' όσον διαπιστώθηκε ότι οι αιτούμενες υπηρεσίες δεν αποτελούσαν συμπληρωματικές υπηρεσίες αλλά μέρος του συμβατικού αντικειμένου του αναδόχου, όπως αυτό αναλυτικά είχε περιγραφεί στο οικείο άρθρο της υποβληθείσας συγγραφής υποχρεώσεων. Επιπλέον δε οι ισχυρισμοί της αναθέτουσας ότι οι γενόμενες διακοπές στο κυρίως έργο κατά τη διάρκεια εκτέλεσής του (προερχόμενες από αρχαιολογική υπηρεσία, από τους θιγόμενους των απαλλοτριώσεων, από καθυστερήσεις της έγκρισης σχετικών ΑΠΕ κ.α) δεν έγιναν αποδεκτοί ως νόμιμο έρεισμα για την παροχή σύμφωνης γνώμης για την υπογραφή συμπληρωματικής σύμβασης καθόσον, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υπογραφείσα σύμβαση τυχόν διακοπή εργασιών κατασκευής του έργου σημαίνει αυτόματα και τη διακοπή των υπηρεσιών του τεχνικού συμβούλου και κατά συνέπεια διακοπή των πληρωμών λόγω μη υποχρέωσης παροχής υπηρεσιών συμβούλου. (βλ. Αναλυτικά 258/05.08.2014 απόφαση της Αρχής).

3. Εν συνεχεία, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 258/2014 Απόφασης της Αρχής, με την υπ' αρ. 4819/162636/20ζ/22-12-2014 απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, εγκρίθηκε ο 1ος Συγκριτικός Πίνακας (1ος ΣΠ) για τη σύμβαση παροχής Υπηρεσιών του θέματος, ο οποίος και συντάχθηκε για να συμπεριλάβει αυξομειώσεις συμβατικών ποσοτήτων χωρίς υπέρβαση του προϋπολογισμού της αρχικής σύμβασης, ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η επί τόπου παρουσία του (ΤΣ).

Σημειώνεται ότι η κατανομή της αμοιβής του (ΤΣ) ανά κατηγορία απασχολούμενου προσωπικού, μετά την έγκριση του εν λόγω 1ου ΣΠ, διαμορφώθηκε ως εξής:

α) απασχόληση διακοσίων και δύο (202) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α1 (αντί του συμβατικού των 189),

β) απασχόληση εβδομήντα και έξι (76) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α2 (αντί του συμβατικού των 70),

γ) εκατόν σαράντα (140) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α3 (αντί του συμβατικού των 201) και

δ) ποσοστό 85,1% του κατ' αποκοπή τιμήματος για το προσωπικό κατηγορίας Α4.

4. Στις 23.07.2015 συντάχθηκε ο 2ος ΣΠ της εν θέματι σύμβασης παροχής υπηρεσιών ο οποίος περιλαμβάνει και την αιτούμενη 1η Σ.Σ.Υ. Το Κεντρικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Εγγειοβελτιωτικών Έργων με το από 20.11.2015 υπ' αρ. 3 Πρακτικό του γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της έγκρισης του εν λόγω 2ου ΣΠ και της περιλαμβανόμενης σε αυτόν 1ης ΣΣΥ.

Η συνολική δαπάνη της 1ης ΣΣΥ η οποία περιλαμβάνει τις συμπληρωματικές-αιτούμενες εργασίες, ανέρχεται σε 103.176,96 € χωρίς ΦΠΑ, ήτοι ποσοστό περίπου 14,0 % του ποσού της αρχικής σύμβασης και αναλύεται ως εξής:

α) απασχόληση εξηναέξι (66) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α1 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 35.101,44 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 01.08.2015 έως και 31.05.2017 (αφορά δύο άτομα),

β) απασχόληση δέκα (10) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α2 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 58.502,40 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 01-08-2015 έως και 31.05.2016

γ) απασχόληση τριανταέξι (36) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α3 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 9.573,12 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 31-05-2016 έως και 31.05.2017.

Σύμφωνα με την τελευταία εγκεκριμένη (38η πιστοποίηση) για πληρωμή εκτελεσθεισών εργασιών του αναδόχου (ΤΣ) έχει εξαντληθεί το συμβατικό οικονομικό αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθόσον έχει καταβληθεί το σύνολο του τιμήματος της σύμβασης παροχής υπηρεσιών του (ΤΣ) από το μήνα Δεκέμβριο 2015.

4.1. Στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον προτεινόμενο 2ο ΣΠ, αναφέρονται μεταξύ άλλων ότι η σύνταξη του παρόντος κρίθηκε απαραίτητη προκειμένου:

'.....α) Να συνεχίσουν οι υπηρεσίες της αρχικής σύμβασης για χρονικό διάστημα εναρμονισμένο με το αυξημένο χρόνο που απαιτείται για την κατασκευή του έργου λόγω τροποποίησης της μελέτης στεγάνωσης του φράγματος, και αναγκών ενόργανης παρακολούθησης της ασταθούς περιοχής κατά τη χρονική διάρκεια της πρώτης πλήρωσης του ταμιευτήρα και του πρώτου έτους λειτουργίας του φράγματος. Ο επιπλέον

χρόνος που απαιτείται από το 2^ο ΣΠ είναι 22 μήνες. (από το άρθρο 4.1 του ΤΣΥ ως διάρκεια κατασκευής του έργου και παροχής των υπηρεσιών συμβούλου προβλέπεται το χρονικό διάστημα των 35 μηνών. Μέχρι

σήμερα ο Γεωτεχνικός Σύμβουλος παρέχει τις υπηρεσίες του από 1/8/2010 μέχρι σήμερα, για χρονικό διάστημα 59 μηνών, λόγω παρατάσεων της κατασκευής του έργου.) και
β) να γίνει έντεχνα η ολοκλήρωση των υπολειπόμενων εργασιών κατασκευής του φράγματος, με την προβλεφθείσα απολύτως απαραίτητη παρουσία και συμβολή του Γεωτεχνικού Συμβούλου. Για την ολοκλήρωση κατασκευής του φράγματος προβλέπεται πρόσθετος χρόνος μέχρι τις 31 Μαΐου 2017, καθώς υπολείπονται οι παρακάτω εργασίες:

1. Κατασκευή στεγάνωσης αναχώματος με γεωμεμβράνη και πρόσθετο ανάχωμα στήριξης της γεωμεμβράνης, απαίτηση η οποία υπήρξε λόγω τροποποίησης της μελέτης και της αλλαγής του τρόπου στεγάνωσης.
2. Ολοκλήρωση της κατασκευής του πύργου υδροληψίας.
3. Εργασίες αποκατάστασης κατολισθήσεων των πρανών του ταμιευτήρα και κατασκευής της επαρχιακής οδού Φιλιατρών – Φράγματος – Χριστιάνων.
4. Εργασίες έμφραξης και 1ης πλήρωσης του ταμιευτήρα.
5. Εγκατάσταση οργάνων ελέγχου του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα στην περιοχή των κατολισθήσεων.
6. Εργασίες παρακολούθησης της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα κατά το 1^ο έτος μετά και την 1^η πλήρωση του.

Οι εργασίες του Γεωτεχνικού Συμβούλου που υπολείπονται είναι οι ακόλουθες:

1. Επίβλεψη και ποιοτικός έλεγχος των εργασιών αποκατάστασης των κατολισθήσεων των πρανών του ταμιευτήρα, στην περιοχή της επαρχιακής οδού Φιλιατρών – Φράγματος
2. Επίβλεψη και Ποιοτικός Έλεγχος κατασκευής πρόσθετου αναχώματος στήριξης της γεωμεμβράνης στεγάνωσης.
Επίβλεψη και Ποιοτικός Έλεγχος σκυροδέματος πύργου υδροληψίας.
3. Επίβλεψη της εγκατάστασης των οργάνων ελέγχου του αναχώματος, συστηματική λήψη μετρήσεων και έλεγχος της σωστής λειτουργίας των οργάνων.
4. Επίβλεψη της εγκατάστασης των οργάνων ελέγχου της περιοχής κατολίσθησης, συστηματική λήψη μετρήσεων και έλεγχος της σωστής λειτουργίας των οργάνων.
5. Σύνταξη της τελικής έκθεσης κατασκευής του φράγματος που θα περιλαμβάνει εκτός των άλλων, ελέγχους ευστάθειας και εδαφοστατικής επάρκειας του αναχώματος όπως κατασκευάστηκε «as built report», για τις υπολειπόμενες εργασίες.
6. Επίβλεψη της έμφραξης και πρώτης πλήρωσης του ταμιευτήρα, μετρήσεις των οργάνων ελέγχου και παρακολούθηση της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα ιδιαίτερα στην περιοχή της κατολίσθησης και σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησης.
7. Παρακολούθηση της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα ιδιαίτερα στην περιοχή της κατολίσθησης και λήψη μετρήσεων των οργάνων ελέγχου κατά το 1^ο έτος λειτουργίας του ταμιευτήρα μετά την 1η πλήρωση του.

Η ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής του φράγματος και η έμφραξη, αναμένεται να γίνει μέχρι 31/10/2015. Η πρώτη πλήρωση του ταμιευτήρα αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι 31/5/2016. Το πρώτο έτος λειτουργίας του ταμιευτήρα ολοκληρώνεται 31/05/2017.”

4.2. Οι απρόβλεπτες για την αρχική σύμβαση περιστάσεις, στις οποίες οφείλεται η ανάγκη πρόσθετου χρονικού διαστήματος για την παροχή των άνω υπηρεσιών, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας είναι οι εξής :

* Απρόβλεπτες συνθήκες στην θεμελίωση του αναχώματος που οδήγησαν στην απόφαση αλλαγής του τρόπου στεγάνωσης του φράγματος (με την υπ’ αρ. 3596/123467/3.10.2014 απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, εγκρίθηκε η μελέτη τροποποίησης της στεγάνωσης της ανάντη παρειάς, του φράγματος του έργου: «Κατασκευή φράγματος λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας», η οποία προβλέπει κατάργηση της στεγάνωσης με πλάκα σκυροδέματος και αν αυτού εφαρμογή στεγάνωσης με γεωμεμβράνη PVC) και

* Εκδήλωση κατολίσθησης στα αριστερά πρανή της λεκάνης κατάκλισης την χειμερινή περίοδο 2014 – 2015, οι οποία δεν ήταν δυνατόν να προβλεφτεί λόγω της κάλυψης του γεωλογικού

υπεδάφους με εδαφικό μανδύα και της ύπαρξης σχετικά ομαλών εδαφικών κλίσεων, χωρίς εκδήλωση φαινομένων αστάθειας κατά το παρελθόν.

5. Στο υπ' αρ. 26830/17-12-2015 έγγραφό της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Π.Α.Α. 2014-2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων αναφορικά με την προέγκριση του 2ου ΣΠ της εν θέματι σύμβασης παροχής υπηρεσιών, αποτυπώνονται τα εξής: *'...το Πρόγραμμα ΠΑΑ 2007-2013, στο οποίο είναι ενταγμένο το έργο, έχει ημερομηνία λήξης την 31.12.2015. Σε αυτή τη χρονική στιγμή δεν μπορεί να δοθεί προέγκριση για σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης. Η Υπηρεσία σας θα πρέπει να κάνει τις ενέργειες που απαιτούνται για την παροχή σύμφωνης γνώμης ως προς τη νομιμότητα της σύμβασης, από την ΕΑΑΔΗΣΥ και εφόσον είναι θετική, όταν γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την ένταξη του έργου στη Νέα Προγραμματική Περίοδο θα ληφθεί υπόψη...'*

Ακολουθώντας με το υπ' αρ. 4300/01-07-2016 έγγραφό της με θέμα *"Απόφαση συνέχισης της Πράξης "Κατασκευή φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας"* του Μέτρου 125Α1 του ΠΑΑ 2007-2013 με κωδικό ΟΠΣΑΑ 234 και κωδικό ΣΑΕ 2008ΣΕ08180003, ΣΤΟ Μέτρο 4, Υπομέτρο 4.3 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020)", η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 αποφασίζει μεταξύ άλλων:

[...]2. Τη συνέχιση της Πράξης: 'Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας'.

[...] Η πράξη περιλαμβάνει τα κάτωθι υποέργα: 1. Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας, 2. Μελέτη αρδευτικών δικτύων, 3. Δαπάνες για ΟΚΩ, 4. Απαλλοτριώσεις, 5. Σωστική αρχαιολογική έρευνα, 6. Αποζημιώσεις ηρτημένης εσοδείας). Ως εμφανίζεται από το περιεχόμενο της ως άνω απόφασης στα υπό χρηματοδότηση υποέργα δεν συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες γεωτεχνικού συμβούλου.

6. Η Εισήγηση της υπό κρίση 1ης Σύμβασης Παροχής Υπηρεσιών (1η Σ.Σ.Υ.) εισήχθη ενώπιον των μελών της Αρχής για συζήτηση στις 11.10.2016, ωστόσο αποφασίστηκε να ζητηθούν τα κάτωθι συμπληρωματικά στοιχεία ήτοι:

i) Αντίγραφο της τελευταίας εγκεκριμένης παράτασης προθεσμίας περαίωσης του έργου ή και τυχόν εκκρεμές αίτημα παράτασης και ii) τεκμηρίωση, με υπηρεσιακά έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία, της δεύτερης εκ των επικαλούμενων ως απρόβλεπτων περιστάσεων (κατολισθήσεις), καθόσον δεν προσκομίστηκε σχετική τεκμηρίωση, αν και είχε ζητηθεί. Μέχρι την υποβολή αυτών επιφυλάχθηκε για την οριστική λήψη της απόφασης.

7. Με το υπ' αρ. 3435/112996/26.10.2016 έγγραφό της (αρ. πρωτ. εισ. 5299/02.11.2016) η αναθέτουσα αρχή διαβίβασε στην Αρχή έγγραφα τα οποία αφενός αναφέρονται στην παράταση προθεσμίας της σύμβασης του τεχνικού συμβούλου και αφετέρου σχετίζονται με τις φερόμενες ως απρόβλεπτες περιστάσεις (κατολισθήσεις). Από τη μελέτη των προαγόμενων στοιχείων προκύπτουν τα κάτωθι:

α) Την 20.10.2016 και με την υπ' αρ. 265529/59569 Εισήγηση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων του ΥΑΑΤ, μετά την από 12.10.2016 αίτηση παράτασης του αναδόχου Συμβούλου, προτάθηκε η παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης των εργασιών της εν θέματι σύμβασης παροχής υπηρεσιών μέχρι την 31-05-2017.. Κατόπιν δε τηλεφωνικής επικοινωνίας έγινε γνωστό στην Αρχή ότι δεν έχει εκδοθεί απόφαση παράτασης της εν λόγω σύμβασης παροχής υπηρεσιών ενώ δεν έχει υποβληθεί αίτημα από την ανάδοχο εταιρεία για την παράταση του κυρίως έργου. Επίσης τέθηκε υπόψιν της Αρχής από την αναθέτουσα, κατόπιν ενημέρωσης μέσω της από 11.11.2016 τηλεφωνικής επικοινωνίας, ότι από την 06.06.2016 έχουν διακοπεί οι εργασίες του έργου εξαιτίας της μη πληρωμής εκτελεσθεισών εργασιών.

β) Στις 27-11-2015 και με την υπ' αρ. 5073/131226 απόφαση εγκρίθηκαν ο 6ος ΑΠΕ της κύριας σύμβασης του αναδόχου κατασκευής του έργου που αφορά το φράγμα λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας, δηλαδή της εταιρείας 'INTRAKAT', καθώς και ο 3ος ΑΠΕ της 1ης ΣΣΕ της εν λόγω σύμβασης. Στο ιστορικό της απόφασης αυτής αναφέρεται πως ο 6ος ΑΠΕ συντάχθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει και: *".....τη δαπάνη των γεωτεχνικών εργασιών και τη σύνταξη μελέτης, το οποίο εντάσσεται στις δαπάνες απολογιστικών εργασιών ύστερα από πρόταση της Προϊσταμένης Αρχής και διόρθωση της διαχειριστικής αρχής...."*

γ) Με το υπ' αρ. 161337/69876 οικ/16-12-2015 έγγραφό της η αναθέτουσα αρχή ζήτησε από την εταιρεία "INTRAKAT" να υποβάλλει: *"Σε συνέχεια της έγκρισης του 6ου ΑΠΕ τη μελέτη κατολισθήσεων*

οδοστρώματος της οδού Φιλιατρών-Χριστιανούπολης (Μώραινα) στην παραλίμνια περιοχή του φράγματος, στα πλαίσια κατασκευής του έργου του θέματος...". Η εν λόγω μελέτη, άμα τη σύνταξή της από την ανάδοχο κατασκευής του έργου, διαβιβάστηκε στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να θεωρηθεί αρμοδίως.

δ) Στις 22-02-2016 συντάχθηκε Πρωτόκολλο Καταγραφής Εργασιών Πρόληψης και Αποφυγής Κινδύνου από αρμόδια Επιτροπή του ΥΠ.Α.Α.Τ. η οποία, λαμβάνοντας υπόψη της και την προαναφερθείσα μελέτη κατολισθήσεων με τη συνημμένη της προμέτρηση, καθόρισε τον οριστικό προϋπολογισμό που αφορούσε την αποζημίωση της αναδόχου για την εκτέλεση των εργασιών που προέκυψαν από τη μελέτη αυτή. Επισημαίνεται, ότι σε κανένα από τα νέα υποβληθέντα στοιχεία/ έγγραφα δε διαφαίνεται ο έλεγχος και η σύμφωνη ή μη γνώμη του αναδόχου Τεχνικού Συμβούλου του έργου, αναφορικά με την ορθότητα και πληρότητα της μελέτης κατολισθήσεων.

8. Με το υπ' αρ. πρωτ. 2129/76308/04.07.2016 έγγραφο αίτημά της, ως συμπληρώθηκε με τα υπ' αρ. Πρωτ. 2498/86959/13-09-2016 και 3435/112996/26.10.2016 έγγραφά της, η αναθέτουσα αρχή αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για τη σύναψη της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Υπηρεσιών (1η ΣΣΥ) σε υλοποιούμενη σύμβαση με τίτλο: "Ποιοτικός Έλεγχος & Υπηρεσίες Γεωτεχνικού Συμβούλου στη διάρκεια κατασκευής του έργου: 'Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας'", προϋπολογιζόμενης δαπάνης 103.176,96€ χωρίς ΦΠΑ, με επίκληση των διατάξεων του άρθρου 25, παρ. 4, περ. α' του π.δ. 60/07.

II. Νομικό πλαίσιο

9. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

10. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

"Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια: α) 137.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός από αυτές που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο ιι) που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε ι) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV [...]"

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2015/2342 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2015 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων», τα ως άνω ποσά αναπροσαρμόστηκαν στις 135.000 ευρώ και 209.000 ευρώ, αντίστοιχα.

11. Αντιστοίχως, στο άρθρο 5 του ν. 4412/2016 (Α' 147) ορίζεται ότι:

"Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα:

α) 5.225.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις έργων,

β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Α' προϊόντα,

γ) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α΄,

δ) 750.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΧΙV του Προσαρτήματος Α΄ [...].”

12. Η διάταξη του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει στην παρ. 1: “Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης...”, και στην παρ. 2: “Η αποτίμηση πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται μια τέτοια προκήρυξη, κατά το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης[...].”

13. Στο Π.Δ. 60/2007 και ειδικότερα στο άρθρο 25 [με τίτλο “Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)”] ορίζεται ότι:

«Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις [...]

4. Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης, ...».

14. Στο Ν. 3316/05 (ΦΕΚ 42/Α) «Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα κάτωθι:

Στο άρθρο 2 (Πεδίο εφαρμογής – Κατηγορίες μελετών) προβλέπεται:

«1. Ο νόμος αυτός ρυθμίζει τη σύναψη και εκτέλεση όλων των δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως αξίας, για την εκπόνηση μελετών και παροχή λοιπών υπηρεσιών μηχανικού και των άλλων ελευθερίων επαγγελματιών των κατηγοριών μελετών της παραγράφου 2, που εμπίπτουν καθ’ ύλην στο “Παράρτημα ΙΙ Α” της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και στο “Παράρτημα ΧVΙΙΑ” της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ, όπως εκάστοτε ισχύουν, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας Αρχής. Για τις ανωτέρω συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω Οδηγιών, ο παρών νόμος εναρμονίζει το εθνικό δίκαιο προς αυτές».

Στο άρθρο 4 του ως άνω νόμου (Προκαταρκτικές ενέργειες του κυρίου του έργου για την ανάθεση των συμβάσεων) ορίζεται:

(...)**7.** Με Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις ισχύουσες εκάστοτε Τεχνικές προδιαγραφές, κανονισμός προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών και υπηρεσιών, που περιλαμβάνει: (α) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των ομοίων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και (β) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των ομοίων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός

της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους. Μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες Αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον επικαιροποιημένο φάκελο του έργου. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων σχετικό έγγραφο προς τους φορείς που αναθέτουν μελέτες και υπηρεσίες του νόμου αυτού. Οι προκηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον προσδιορισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής.....'.

Σαφώς σημειώνεται ότι τα ζητήματα καθορισμού της αμοιβής για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών μηχανικών μελετητών ή άλλων επιστημόνων ανάλογα με το χρόνο απασχόλησης ρυθμίζονται από τη ΔΜΕΟ/α/ο/2229/04-07-2006 Υπουργική Απόφαση με τίτλο: "Εγκριση της Β' Βελτίωσης Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών Μελετών και Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία της παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 3326/2005, βάσει της οποίας προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

'Άρθρο ΓΕΝ 4Β. Αμοιβή μηχανικών ή άλλων επιστημόνων ανάλογα με το χρόνο απασχόλησης'

1. Η προεκτιμώμενη αμοιβή σε ευρώ για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών μηχανικού ή άλλου επιστήμονα που δεν αφορούν στην εκπόνηση μελέτης αμειβόμενης βάσει ειδικών προβλέψεων του παρόντος υπολογίζεται ανάλογα με το χρόνο απασχόλησης ανά ημέρα ή κλάσμα ημέρας ως εξής: α) για επιστήμονα εμπειρίας μέχρι 10 έτη: 300*τκ, β) για επιστήμονα εμπειρίας μεγαλύτερης των 20 ετών: 600*τκ, όπου τκ είναι ο συντελεστής του άρθρου ΓΕΝ3 (...)"

(τκ έτους 2012: 1,249)

Στο άρθρο 10 του ως άνω νόμου (Διαδικασία ανάθεσης με διαπραγματεύσεις) ορίζεται:

[...]2. Επιτρέπεται η χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...][ζ) Στην περίπτωση των συμπληρωματικών εργασιών του άρθρου 29. ..."

Η σχετική διάταξη του άρθρου 29 (Συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες) του Ν.3316/05 ορίζει:

1. Αν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης προκύψει ανάγκη εκπόνησης συμπληρωματικών μελετών ή παροχής συμπληρωματικών υπηρεσιών, που κατά το είδος ή το μέγεθος (ποσότητα) δεν περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση, καταρτίζεται συγκριτικός πίνακας κατά την παράγραφο 5 και συμπληρωματική σύμβαση με τον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Προϋποθέσεις για την έγκυρη σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης είναι:

α) να είναι αναγκαίες οι συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες για την ολοκλήρωση της αρχικής σύμβασης,

β) να συντρέχει περίπτωση που δεν μπορούσε να προβλεφθεί κατά τη σύναψη της,

γ) να μη μπορούν οι συμπληρωματικές υπηρεσίες, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τον εργοδότη ή να κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την ολοκλήρωση της έστω και αν μπορούν να διαχωριστούν από αυτήν. Η συνολική αμοιβή των συμπληρωματικών συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά το πενήντα τοις εκατό (50%) της αρχικής συμβατικής αμοιβής.

15. Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 376 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι:

"1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), καθώς και σε όλες τις συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 έως 338), και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120 και 290 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της παραγράφου 1, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους, με την επιφύλαξη της παρ. 8 του άρθρου 379. Κατ' εξαίρεση, η υποχρέωση

καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38 ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379, και για τις συμβάσεις των οποίων η διαδικασία ανάθεσης έχει εκκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος αυτού. Συμβάσεις της παρ. 1, οι οποίες έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, εκτελούνται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο της σύναψής τους. Κατ' εξαίρεση, η υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38, ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379 και για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού.[....]"

16. Τέλος, το άρθρο 379 παρ. 1 & 2 του ως άνω νόμου προβλέπει:

"1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

2. Η ισχύς των άρθρων 22, 36, 37 της παραγράφου 2, του άρθρου 79, 258 και 259 αρχίζει, ως προς τους διαγωνισμούς μελετών, τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την 18η Απριλίου 2017, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 33, 34 ή 35, την παράγραφο 3 του άρθρου 40, την παράγραφο 2 του άρθρου 65 ή το άρθρο 67 και των άρθρων 270, 271, 272, της παραγράφου 3 του άρθρου 274, της παραγράφου 2 του άρθρου 295 ή το άρθρο 297."

17. Στην αιτιολογική έκθεση (τελευταία παράγραφο αυτής) που συνοδεύει το σχέδιο νόμου «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», σχετικώς αναφέρονται τα κάτωθι: «Κάθε αναφορά διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σε διατάξεις των ν. 2286/1995, ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 3886/2010, , π.δ. 59/2007, π.δ. 60/2007, π.δ. 118/2007 και της υπουργικής απόφασης 11389/1993, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές.»

III. Νομική Εκτίμηση

18. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων/ Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων/ Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης/ Δ/ση Τεχνικών Μελετών, Κατασκευών & Τοπογραφικής/ Τμήμα Μελετών, Κατασκευών Έργων Αγροτικής Υποδομής (ΣΤ1) αφορά στην υπογραφή, με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Υπηρεσιών (1η ΣΣΥ), προϋπολογιζόμενης δαπάνης 103.176,96 € (χωρίς ΦΠΑ) σε υλοποιούμενη σύμβαση με τίτλο: "Ποιοτικός Έλεγχος & Υπηρεσίες Γεωτεχνικού Συμβούλου στη διάρκεια κατασκευής του έργου: 'Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας'". Η προεκτιμηθείσα αμοιβή της κύριας σύμβασης, όπως αποτιμήθηκε κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού, ανέρχεται στο ποσό των 924.355,60 € (χωρίς ΦΠΑ), η δε συμβατική αμοιβή στο ποσό των 739.484,48 € (χωρίς ΦΠΑ). Η εν λόγω υποβαλλόμενη 1η ΣΣΥ αποτελεί παρακολούθημα της αρχικής σύμβασης, και η κατάρτιση της με τον ανάδοχο αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης και εφαρμόζεται μόνο υπό τις περιοριστικά αναφερόμενες στο νόμο προϋποθέσεις.

Το κρινόμενο αίτημα αναφέρεται σε σύμβαση υπηρεσιών, σύμφωνα με την έννοια της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007, περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», και ως εκ τούτου, βάσει και του κανονιστικού πλαισίου που διέπει εν γένει την αρχική σύμβαση, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

19. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι

αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία, το δε βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν πράγματι οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την παρέκκλιση φέρει εκείνος που τις επικαλείται (βλ. ΔΕΚ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13, της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48, της 14.09.2004, Υπόθεση C-385/02, της 12.01.1994, Υπόθεση C-296/92, της 17.11.1993, Υπόθεση C-71/02, της 10.03.1987, Υπόθεση C-199/85).

20. Εν προκειμένω, η Αναθέτουσα Αρχή αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, για την ανάθεση συμπληρωματικών εργασιών/υπηρεσιών βάσει του άρθρου του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α' του π.δ. 60/2007. Από τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α' του π.δ. 60/2007 συνάγεται σαφώς ότι η κατάρτιση συμπληρωματικών συμβάσεων με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενης δημόσιας σύμβασης έργου ή υπηρεσίας αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με διαπραγμάτευση και για το λόγο αυτό εφαρμόζεται μόνο υπό τις αναφερόμενες περιοριστικά στο νόμο προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, για την κατάρτιση συμπληρωματικής σύμβασης υπηρεσιών με διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) να αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη, ούτε στην αρχική σύμβαση,

β) να κατέστησαν, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση,

γ) η ανάθεση να γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή,

δ) τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες να μην μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές, είτε να μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως να είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της.

ε) το συνολικό ποσό αυτών των συμβάσεων, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης (βλ. ενδεικτικά, ΔΕΕ στην υπόθεση 601/2010 *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας*, Ελ. Συν./Τμ. Μείζονος Επταμελούς Σύνθεσης 3210/2011, 2429/2011, Ελ. Συν. /Τμ VI, 897/2012, 288/2012, 2069/2010)

21. Περαιτέρω, ως "μη προβλέψιμες κατά τη σύναψη της σύμβασης περιστάσεις" νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα που δεν ανάγονται στο χρόνο σύναψης της αρχικής σύμβασης και τα οποία παρότι ο αρχικός σχεδιασμός (οριστική μελέτη ή προμελέτη) του έργου, βάσει του οποίου προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο αυτού, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες επιμέλειας του μέσου συνετού ανθρώπου του οικείου κλάδου ώστε να ενταχθούν στην αρχική μελέτη και τη συναφθείσα σύμβαση, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτής (βλ. ενδεικτικά πράξεις Ελ.Συν.: 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, Τμ. VI 11, 15 και 74/2008 καθώς και 795/2012). Σε κάθε περίπτωση, το βάρος της απόδειξης περί του ότι συντρέχουν έκτακτες περιστάσεις το φέρει η επικαλούμενη αυτές αναθέτουσα αρχή (Ελ. Συν. Τμ. Μείζονος Επταμελούς Σύνθεσης 1704, 2489, 3210/2011).

22. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Οι αιτούμενες συμπληρωματικές εργασίες-υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στην εξεταζόμενη 1η ΣΣΥ είναι οι κάτωθι:

α) απασχόληση εξηνταέξι (66) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α1 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 35.101,44 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 01.08.2015 έως και 31.05.2017 (αφορά δύο άτομα),

β) απασχόληση δέκα (10) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α2 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 58.502,40 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 01.08.2015 έως και 31.05.2016

γ) απασχόληση τριανταξέι (36) ανθρωποημερών για προσωπικό κατηγορίας Α3 που αντιστοιχεί σε δαπάνη 9.573,12 € και χρονικό διάστημα απασχόλησης από 31.05.2016 έως και 31.05.2017

Σημειώνεται, ότι ενώ η δοθείσα παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του κυρίως έργου λήγει την 31.12.2016 και δεν εκκρεμεί αίτημα για περαιτέρω παράταση των εργασιών κατασκευής του φράγματος Φιλιατρινού, η απασχόληση του προσωπικού του (ΤΣ) αφορά σε αιτούμενους ανθρωπομήνες/ ανθρωποημέρες εντός του χρονικού διαστήματος από 01.08.2015 έως και 31 Μαΐου 2017. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι ο υπό έγκριση 2ος ΣΠ και η περιεχόμενη σε αυτόν 1η ΣΣΥ συντάχθηκαν στις 23.07.2015 ενώ το αίτημα υπεβλήθη για πρώτη φορά στην Αρχή στις 08.07.2016, δηλ. δώδεκα μήνες μετά από την οριστικοποίηση των αναγκών για παροχή “συμπληρωματικών υπηρεσιών” από το προσωπικό του ΤΣ.

Οι ανωτέρω αιτούμενοι ανθρωπομήνες και ανθρωποημέρες κρίνονται αναγκαίοι εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, ούτως ώστε (βλ. 4 παρούσας):

'.....α) Να συνεχίσουν οι υπηρεσίες της αρχικής σύμβασης για χρονικό διάστημα εναρμονισμένο με το αυξημένο χρόνο που απαιτείται για την κατασκευή του έργου λόγω τροποποίησης της μελέτης στεγάνωσης του φράγματος, και αναγκών ενόργανης παρακολούθησης της ασταθούς περιοχής κατά τη χρονική διάρκεια της πρώτης πλήρωσης του ταμιευτήρα και του πρώτου έτους λειτουργίας του φράγματος. .... Μέχρι σήμερα ο Γεωτεχνικός Σύμβουλος παρέχει τις υπηρεσίες του από 1/8/2010 μέχρι σήμερα, για χρονικό διάστημα 59 μηνών, λόγω παρατάσεων της κατασκευής του έργου.) και

β) να γίνει έντεχνα η ολοκλήρωση των υπολειπόμενων εργασιών κατασκευής του φράγματος, με την προβλεφθείσα απολύτως απαραίτητη παρουσία και συμβολή του Γεωτεχνικού Συμβούλου. Για την ολοκλήρωση κατασκευής του φράγματος προβλέπεται πρόσθετος χρόνος μέχρι τις 31 Μαΐου 2017....'.

Στο αιτούμενο επιπλέον χρονικό διάστημα οι φερόμενες ως “εργασίες που υπολείπονται” εκ μέρους του (ΤΣ) είναι (βλ. 4 παρούσας) οι εξής:

(α) Επίβλεψη και ποιοτικός έλεγχος των εργασιών αποκατάστασης των κατολισθήσεων των πρανών του ταμιευτήρα, στην περιοχή της επαρχιακής οδού Φιλιατρών – Φράγματος

(β) Επίβλεψη και Ποιοτικός Έλεγχος κατασκευής πρόσθετου αναχώματος στήριξης της γεωμεμβράνης στεγάνωσης.

(γ) Επίβλεψη και Ποιοτικός Έλεγχος σκυροδέματος πύργου υδροληψίας.

δ) Επίβλεψη της εγκατάστασης των οργάνων ελέγχου του αναχώματος, συστηματική λήψη μετρήσεων και έλεγχος της σωστής λειτουργίας των οργάνων.

(ε) Επίβλεψη της εγκατάστασης των οργάνων ελέγχου της περιοχής κατολίσθησης, συστηματική λήψη μετρήσεων και έλεγχος της σωστής λειτουργίας των οργάνων.

(στ) Σύνταξη της τελικής έκθεσης κατασκευής του φράγματος που θα περιλαμβάνει εκτός των άλλων, ελέγχους ευστάθειας και εδαφοστατικής επάρκειας του αναχώματος όπως κατασκευάστηκε «as built report», για τις υπολειπόμενες εργασίες.

(ζ) Επίβλεψη της έμφραξης και πρώτης πλήρωσης του ταμιευτήρα, μετρήσεις των οργάνων ελέγχου και παρακολούθηση της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα ιδιαίτερα στην περιοχή της κατολίσθησης και σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησης.

(η) Παρακολούθηση της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρανών του ταμιευτήρα ιδιαίτερα στην περιοχή της κατολίσθησης και λήψη μετρήσεων των οργάνων ελέγχου κατά το 1ο έτος λειτουργίας του ταμιευτήρα μετά την 1η πλήρωση του.”

i) Για τις ως άνω υπό στοιχεία (α) έως και (ζ) αιτούμενες εργασίες ως προς την ανωτέρω εξεταζόμενη προϋπόθεση (συμπληρωματικές εργασίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα σύμβαση) ισχύουν τα κάτωθι:

Αρχικά θα πρέπει να τονισθεί ότι ο συνταχθείς ΣΠ είναι χρονικά ανεπίκαιρος, καθότι έχει συνταχθεί στις 23.07.2015 ενώ το αίτημα υπεβλήθη στις 04.07.2016, αναφέρεται σε παράταση του κυρίως έργου, η οποία δεν έχει λάβει χώρα έως και την ημέρα εξέτασης του αιτήματος, ενώ, αντίθετα, υπάρχει εκκρεμές αίτημα παράτασης των εργασιών του ΤΣ (έως τις 31.05.2017) το οποίο δεν έχει εγκριθεί. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη και την υπογραφείσα σύμβαση το έργο του ΤΣ περαιώνεται αυτόματα με τη λήξη του κυρίως έργου (λήξη 31.12.2016).

Λαμβανομένων υπ' όψιν ότι α) από 06.06.2016, σύμφωνα με την κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας ενημέρωση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, υπάρχει διακοπή εργασιών του αναδόχου του κυρίως

έργου, β) δεν έχουν παρασχεθεί στοιχεία σχετικώς με τις εναπομείνουσες εργασίες κατασκευής τόσο του κυρίως έργου όσο και των υπηρεσιών του ΤΣ, αν και ζητήθηκαν, γ) οι φερόμενες ως συμπληρωματικές εργασίες του ΤΣ δεν έχουν επικαιροποιηθεί και δ) δεν αιτιολογείται επαρκώς η ανάγκη των αιτούμενων εργασιών του ΤΣ, δεν μπορεί να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα για το ποιες ακριβώς είναι οι συμπληρωματικές εργασίες που μένουν να παρασχεθούν για την ολοκλήρωση της σύμβασης του ΤΣ, καθόσον πιθανολογείται ότι μέρος των αναφερόμενων υπηρεσιών έχουν ήδη παρασχεθεί από τη σύνταξη του ΣΠ έως και την ημέρα υποβολής του αιτήματος.

Η εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α' του π.δ. 60/2007 προϋποθέτει καταρχήν οι υπό κρίση εργασίες να συνιστούν συμπληρωματικές εργασίες και οι συμπληρωματικές αυτές εργασίες να μην έχουν συμπεριληφθεί στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση. Ως συμπληρωματικές εργασίες (πριν την εξέταση των λοιπών σωρευτικών προϋποθέσεων, απρόβλεπτο, αδιαχώριστο κλπ) θεωρούνται εκείνες οι οποίες αφορούν το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης και δεν περιλαμβάνονται στην αρχικά συναφθείσα σύμβαση, παρουσιάζουν δε αναγκαία συνάφεια με το έργο και κατέστησαν αναγκαίες για την ολοκλήρωση της σύμβασης.

Με βάση τα ως άνω εν πρώτοις επισημαίνεται πως το σύνολο των προαναφερθεισών υπολειπόμενων εργασιών του προσωπικού του (ΤΣ) δεν περιγράφει συμπληρωματικές υπηρεσίες μη περιλαμβανόμενες στην αρχική σύμβαση, αλλά ταυτίζεται πλήρως με το συμβατικό του αντικείμενο, ως αυτό περιγράφεται στο άρθρο 8.14 της Συγγραφής Υποχρεώσεων (βλ. 1.5 παρούσας).

Ειδικότερα προτείνεται να συμπεριληφθούν στην 1η ΣΣΥ ως υπολειπόμενες εργασίες *“η επίβλεψη και ποιοτικός έλεγχος των εργασιών αποκατάστασης των κατολισθήσεων των πρανών του ταμιευτήρα, της κατασκευής πρόσθετου αναχώματος στήριξης της μεμβράνης στεγάνωσης, σκυροδέματος πύργου υδροληψίας, εγκατάστασης οργάνων στην περιοχή κατολίσθησης, σύνταξη έκθεσης “as built report”, επίβλεψη της έμφραξης και πρώτης πλήρωσης του ταμιευτήρα”* οι οποίες περιλαμβάνονται στο αντικείμενο των εξειδικευμένων υπηρεσιών του αναδόχου καθόσον έχει συμβατική υποχρέωση υποχρέωση για εργασίες όπως έλεγχος καταλληλότητας και επάρκειας του μηχανικού εξοπλισμού, επεξεργασία και γνωμοδότηση για τροποποίηση διαφόρων τμημάτων του έργου και σε γεωτεχνικά θέματα, εκτέλεση άνευ ιδιαίτερης αμοιβής όλων των γεωτεχνικών εργασιών και δοκιμών ποιοτικού ελέγχου, γνωμάτευση για την κατασκευή του μανδύα στεγανότητας, σύνταξη τελικής έκθεσης για το έργο (as built report) κοκ.

Το σύνολο των προαναφερθεισών εργασιών/υπηρεσιών που αντιστοιχούν στους αιτούμενους ανθρωπομήνες και ανθρωποημέρες που συγκροτούν την εν θέματι 1η ΣΣΥ, αφορά το υπολειπόμενο συμβατικό αντικείμενο του (ΤΣ), το οποίο, φέρεται ότι θα ολοκληρωθεί με τη λήξη των εργασιών της εργολαβίας, συμπεριλαμβανομένων και όλων των παρατάσεων αυτής, όπως προκύπτει από το άρθρο 1.4 του υπογεγραμμένου συμφωνητικού.

Συμπερασματικά, δεν τεκμηριώθηκε κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, η αναγκαία συνάφεια και συμπληρωματικότητα των ζητούμενων υπηρεσιών ΤΣ με αυτές που περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, αλλά ούτε και η αναγκαία συνάφεια - παρακολουθηματικός χαρακτήρας τους σε σχέση με το κυρίως εκτελούμενο έργο του οποίου η προθεσμία περαίωσης φέρεται να λήγει την 31.12.2016. Όσον αφορά δε εργασίες που τυχόν έχουν ήδη εκτελεσθεί, σημειώνεται ότι αυτές δεν είναι δυνατό να εγκριθούν εκ των υστέρων από την Αρχή, καθώς η προβλεπόμενη κατά το αρ. 2, παρ. 2, περ. γ, υποπερ. δδ' προβλέπεται ως σύμφωνη και προηγείται της σχετικής ανάθεσης.

ii) Για τις ως άνω υπό στοιχεία (α) έως και (ζ) αιτούμενες εργασίες ως προς την υπ' αριθμ. β) προϋπόθεση του άρθρου 25.4 του Π.Δ. 60/2007 (ύπαρξη απρόβλεπτων περιστάσεων που κατέστησαν τις εργασίες αναγκαίες) προκύπτουν τα κάτωθι:

Σύμφωνα με την από 13.07.2015 αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον προτεινόμενο ΣΠ για τη σύναψη της 1ης ΣΣΥ οι αιτούμενες εργασίες είναι *“απολύτως αναγκαίες για την έντεχνη ολοκλήρωση του φράγματος και την ασφαλή λειτουργία του ταμιευτήρα”* και οφείλονται σε απρόβλεπτες περιστάσεις για την αρχική σύμβαση οι οποίες παρατίθενται ως εξής:

“α) Απρόβλεπτες συνθήκες στην θεμελίωση του αναχώματος που οδήγησαν στην απόφαση αλλαγής του τρόπου στεγάνωσης του φράγματος και

β) Εκδήλωση κατολίσθησης στα αριστερά πρανή της λεκάνης κατάκλισης την χειμερινή περίοδο 2014 2015, οι οποία δεν ήταν δυνατόν να προβλεφτεί λόγω της κάλυψης του γεωλογικού υπεδάφους με εδαφικό

μανδύα και της ύπαρξης σχετικά ομαλών εδαφικών κλίσεων, χωρίς εκδήλωση φαινομένων αστάθειας κατά το παρελθόν.”

Αναφορικά με τον πρώτο των ως άνω επικαλούμενων λόγων (αλλαγή του τρόπου στεγάνωσης του φράγματος) διαπιστώθηκαν τα κάτωθι:

Ως έχει ήδη αναφερθεί αναλυτικά ανωτέρω (στο σημείο 2.2. του ιστορικού) η πρώτη εκ των επικαλούμενων ως απρόβλεπτη περίπτωση έχει ήδη επέλθει πριν την 28.03.2013, ημερομηνία κατά την οποία υπεγράφη η 1η ΣΣΕ του αναδόχου κατασκευής του φράγματος, η οποία και συμπεριέλαβε την νέα τιμή με την οποία και εφαρμόστηκε νέος τρόπος στεγάνωσης του φράγματος, η δε σχετική τροποποιητική μελέτη εγκρίθηκε σχεδόν ένα χρόνο μετά την υπογραφή της 1ης ΣΣΕ. Συνεπώς το επικαλούμενο ως απρόβλεπτο γεγονός, το οποίο αφορούσε το κυρίως έργο και δεν περιλάμβανε υπηρεσίες ΤΣ, ήταν ήδη σε γνώση της αναθέτουσας ήδη πριν την αποστολή του πρώτου αιτήματος στην Αρχή (Αύγουστος 2014) και βεβαίως σχεδόν τρία χρόνια πριν την διαβίβαση της υπό εξέταση 1ης ΣΣΥ.

Αναφορικά με το δεύτερο των ως άνω λόγων (κατολισθήσεις) επισημαίνονται τα κάτωθι:

Εν πρώτοις είχε διαπιστωθεί, από τα έγγραφα που είχαν τεθεί σε γνώση της Αρχής, ότι οι κατολισθήσεις στο συγκεκριμένο σημείο είχαν συμβεί ήδη πριν την σύναψη του 1ου ΣΠ, ήτοι πριν την 22.12.2014, και υιοθετήθηκαν, από την αναθέτουσα, ως λόγος απροβλέπτου ήδη από τον Αύγουστο 2014 για την θεμελίωση της ανάγκης υπογραφής της 1ης ΣΣΥ, με την υποβολή του προηγούμενου αιτήματος της αναθέτουσας.

Επιπρόσθετα, από τα υποβληθέντα στοιχεία/έγγραφα που επισυνάπτονται στο υπ' αρ. 3435/112996/26-10-2016 έγγραφο (βλ. σημείο 7 ιστορικού), κατόπιν σχετικού αιτήματος της Αρχής για παροχή διευκρινήσεων ειδικώς για το εν θέματι ζήτημα, και αφορούν στην αλληλογραφία μεταξύ της αναθέτουσας και του εργολάβου του κυρίως έργου και στην καταγραφή των ασταθειών και κατολισθήσεων μέσω του “*πρωτοκόλλου καταγραφής εργασιών και πρόληψης κινδύνων*” προκύπτουν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

Με βάση τα διαλαμβανόμενα στο από 22.02.2016 Πρωτόκολλο καταγραφής εργασιών και πρόληψης κινδύνων “*Πράγματι υφίσταται κατολίσθηση η οποία πρέπει να αντιμετωπισθεί, διότι υφίσταται κίνδυνος αποκοπής της επαρχιακής οδού Χριστιανούπολης – Φιλιατρών .... ύστερα από επιδείνωση του φαινομένου κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου 2015*”

Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε από τα προσαγόμενα έγγραφα, η εφαρμοσθείσα μελέτη κατολισθήσεων συντάχθηκε αποκλειστικά από την ανάδοχο κατασκευής του φράγματος, ελέγχθηκε και θεωρήθηκε αρμοδίως από την αναθέτουσα αρχή, χωρίς να διαβιβαστεί ή κοινοποιηθεί στον ανάδοχο Τεχνικό Σύμβουλο με σκοπό να την ελέγξει και να υποβάλλει τις απόψεις και τυχόν παρατηρήσεις επί του περιεχόμενου αυτής. Ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8.14 του τεύχους Συγγραφής Υποχρεώσεων ο Σύμβουλος, μεταξύ άλλων: “*...θα επεξεργάζεται και θα γνωμοδοτεί επί ενδεχόμενων προτάσεων εκ μέρους του εργολάβου ή και της Υπηρεσίας για την τροποποίηση διαφόρων τμημάτων του όλου έργου και κατά το σκέλος των προτάσεων που αναφέρεται στα γεωτεχνικά θέματα...*” εν προκειμένω, με βάση τα υποβληθέντα έγγραφα, δεν προκύπτει ότι παρείχε υπηρεσίες σχετικά με την εν λόγω μελέτη, ότι παρακολούθησε τις εργασίες αποκατάστασης και ότι συντάχθηκε σχετικός λογαριασμός που να περιλαμβάνει εργασίες σχετιζόμενες με τις κατολισθήσεις.

Υπό τις συνθήκες αυτές επισημαίνεται ότι, δεν τεκμηριώθηκε από την αιτούσα ότι ο ανάδοχος Τεχνικός Σύμβουλος παρείχε ή πρόκειται να παρέχει υπηρεσίες σχετικές με το προαναφερθέν πρόβλημα καταπτώσεων - κατολισθήσεων στην περιοχή Μώραινας, καθόσον το ζήτημα αυτό αντιμετωπίστηκε αποκλειστικά από την ανάδοχο κατασκευάστρια εταιρεία, ενώ εν συνεχεία, για το σύνολο των εργασιών, τόσο σε μελετητικό όσο και σε κατασκευαστικό επίπεδο, η ανάδοχος κατασκευής του φράγματος φέρεται να έχει αποζημιωθεί για τις εργασίες αποκατάστασης.

Επιπροσθέτως και αναφορικά και με τους δύο προβαλλόμενους λόγους απροβλέπτου επισημαίνονται τα κάτωθι:

Τα ανωτέρω επικαλούμενα ως απρόβλεπτα γεγονότα φέρονται να επηρέασαν τις εργασίες κατασκευής του εν θέματι φράγματος, είτε αλλάζοντας τη μέθοδο στεγάνωσης της ανάντη παρειάς του φράγματος

(τοποθέτηση γεωμεμβράνης PVC αντί πλάκας σκυροδέματος) είτε καθιστώντας αναγκαίες επιπλέον εργασίες αποκατάστασης των κατολισθητικών φαινομένων. Άλλωστε, με βάση τα αναφερόμενα στο ιστορικό, για τους λόγους αυτούς προέκυψε η ανάγκη χορήγησης παράτασης της προθεσμίας περαίωσης των εργασιών κατασκευής του κυρίως έργου.

Επιπροσθέτως, τονίζεται ότι, εν προκειμένω, μετά την παρέλευση διετίας και πλέον από τις επικαλούμενες ως απρόβλεπτες περιστάσεις έως και σήμερα, όπου εξετάζεται το αίτημα για την εν θέματι 1η ΣΣΥ, έχει παρέλθει ο χρόνος κατά τον οποίον, οι ως άνω περιστάσεις δύναται να χαρακτηριστούν ως “απρόβλεπτες”, δεδομένου ότι ο χαρακτηρισμός τους συναρτάται άμεσα και από τη χρονική εγγύτητα της αιτούμενης ανάγκης για άρση των δυσμενών συνεπειών που αυτές προκάλεσαν. Η μεσολάβηση άπρακτων περιόδων στις επιμέρους πράξεις των αρμοδίων οργάνων για την παροχή των ελεγχόμενων υπηρεσιών, οδηγεί στην άρση του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ των επικαλούμενων ως απρόβλεπτων περιστάσεων και των αιτούμενων υπηρεσιών και καθιστούν μη νόμιμη την προσφυγή στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης.

Ειδικότερα τα φερόμενα ως απρόβλεπτα γεγονότα, ανεξαρτήτως της βασιμότητάς τους και της επιρροής τους στην πρόοδο του κυρίως έργου, δεν συνδέονται αιτιωδώς με την επικαλούμενη ανάγκη παροχής συμπληρωματικών υπηρεσιών εκ μέρους του (ΤΣ), καθόσον, οι εν λόγω περιστάσεις, ήτοι αλλαγή τρόπου στεγάνωσης και αντιμετώπιση κατολίσθησης συνεχονται με την κατασκευή του φράγματος αλλά δεν φαίνεται να επηρεάζουν εν τοις πράγμασι την παρακολούθηση και τον έλεγχο των εργασιών αυτών από το Γεωτεχνικό Σύμβουλο καθόσον έχει την υποχρέωση από τα συμβατικά τεύχη “να επεξεργάζεται και να γνωμοδοτεί [...] για την τροποποίηση διαφόρων τμημάτων του όλου έργου και κατά το σκέλος των προτάσεων που αναφέρεται στα γεωτεχνικά θέματα...”.

Πέραν των ανωτέρω προβαλλόμενων ισχυρισμών δεν αναφέρεται κάτι εκτενέστερο ή αναλυτικότερο ούτε τεκμηριώθηκαν περαιτέρω εκ μέρους της αναθέτουσας με αποδεικτικά στοιχεία οι προβαλλόμενες ως μη προβλέψιμες περιστάσεις που καθιστούν αναγκαία την υπογραφή συμπληρωματικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου, αν και ζητήθηκε από την Αρχή με τα με αριθμ. 3067/28.07.2016 και 4847/12.10.2016 έγγραφα παροχής διευκρινήσεων και συμπλήρωσης φακέλου.

Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, παρέλκει η εξέταση των υπολοίπων προϋποθέσεων καθώς διαπιστώνεται ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 25, παρ. 4, περ. α' του Π.Δ. 60/2007, καθώς δεν προκύπτει η συνδρομή προϋποθέσεων για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την σύναψη της Συμπληρωματικής Σύμβασης παροχής υπηρεσιών, αναφορικά με τις ως άνω υπό στοιχεία (α) έως και (ζ) αιτούμενες εργασίες.

iii) Για τις ως άνω υπό στοιχεία (η) αιτούμενες εργασίες προκύπτουν τα κάτωθι:

Αναφορικά με τις αιτούμενες στο υπό στοιχείο (η) εργασίες, ήτοι “*παρακολούθηση της συμπεριφοράς του αναχώματος και των πρηνών του ταμιευτήρα ιδιαίτερα στην περιοχή της κατολίσθησης και λήψη μετρήσεων των οργάνων ελέγχου κατά το 1ο έτος λειτουργίας του ταμιευτήρα μετά την 1η πλήρωση του*” προκύπτει ότι συνιστούν νέες εργασίες καθόσον δεν υπάρχει πρόβλεψη στα συμβατικά τεύχη για περαιτέρω παροχή υπηρεσιών για την παρακολούθηση της συμπεριφοράς του φράγματος μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του.

Και στο σημείο αυτό τονίζεται ότι η συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης παροχής υπηρεσιών του τεχνικού συμβούλου συμπίπτει με το πέρας εργασιών κατασκευής του έργου του φράγματος (άρθρο 3 της σύμβασης) ήτοι την 31.12.2016 οπότε δεν δύναται να χαρακτηρισθούν ως συμπληρωματικές, αλλά ουσιαστικά αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου της σύμβασης που συνίσταται στην παρακολούθηση της συμπεριφοράς του ταμιευτήρα κατά το 1ο έτος λειτουργίας του ταμιευτήρα μετά την 1η πλήρωση του.

Οι ζητούμενες υπηρεσίες, οι οποίες δεν αποτελούν τμήμα του συμβατικού αντικειμένου του συμβούλου, δεν συνδέονται αιτιωδώς με την παροχή υπηρεσιών για την έντεχνη ολοκλήρωση της κατασκευής του κυρίως έργου, είναι νέες υπηρεσίες οι οποίες και δύναται να διαχωρισθούν από τεχνική και οικονομική άποψη από την αρχική σύμβαση και να δημοπρατηθούν ως ανεξάρτητη σύμβαση. Σε περίπτωση που ήθελε υποτεθεί ότι οι ζητούμενες εργασίες κρίνονται αναγκαίες από την αναθέτουσα αρχή για την πλήρη γνώση της “*συμπεριφοράς*” του κατασκευασμένου πλέον έργου, αυτές είτε θα έπρεπε να είχαν προβλε-

φθεί στην αρχική σύμβαση, είτε, εφόσον κρίνονται σκόπιμες, να ανατεθούν με αυτοτελή ανοικτή διαδικασία καθώς δύνανται να διαχωρισθούν και να δημοπρατηθούν ως ανεξάρτητη σύμβαση.

Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, παρέλκει η εξέταση των υπολοίπων προϋποθέσεων καθώς διαπιστώνεται ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 25, παρ. 4, περ. α' του Π.Δ. 60/2007, καθώς δεν προκύπτει η συνδρομή προϋποθέσεων για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την σύναψη της Συμπληρωματικής Σύμβασης παροχής υπηρεσιών, αναφορικά με τις ως άνω υπό στοιχεία (η) αιτούμενες εργασίες.

23. Κατά συνέπεια, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στην προαναφερόμενη διάταξη, δεν προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 25 περ. 4 υποπερ. α', ήτοι συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, τα οποία κατέστησαν αναγκαία λόγω μη προβλέψιμων καταστάσεων, που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή προκειμένου να προσφύγει σε διαδικασία διαπραγμάτευσης με την επίκληση της εν λόγω διάταξης.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την απόρριψη του αιτήματος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων/ Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων/ Γενική Δ/νση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης/ Δ/νση Τεχνικών Μελετών, Κατασκευών & Τοπογραφικής/ Τμήμα Μελετών, Κατασκευών Έργων Αγροτικής Υποδομής (ΣΤ1) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. **και τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης**, για την ανάθεση της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης υπηρεσιών (1η ΣΣΥ) σε υλοποιούμενη σύμβαση με τίτλο: *“Ποιοτικός Έλεγχος & Υπηρεσίες Γεωτεχνικού Συμβούλου στη διάρκεια κατασκευής του έργου: Κατασκευή Φράγματος Λεκάνης Φιλιατρινού Ν. Μεσσηνίας”*, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 103.176,96 € χωρίς ΦΠΑ. σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. γ' περ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

**Θεωρήθηκε
Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2016**

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης